

Os hábitats de Interese Comunitario en Galicia.

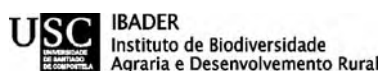
Fichas descritivas

Os hábitats de Interese Comunitario en Galicia. Fichas descritivas

**Pablo Ramil Rego
Manuel Antonio Rodríguez Guitián
Javier Ferreiro da Costa
Marco Rubinos Román
Luis Gómez-Orellana Rodríguez
Belén de Nóvoa Fernández
Boris Alejandro Hinojo Sánchez
Susana Martínez Sánchez
Carmen Cillero Castro
Ramón Alberto Díaz Varela
Patricia María Rodríguez González
Castor Muñoz Sobrino**

**GI-1934 TTB
Universidade de Santiago de Compostela**

Monografías do IBADER - Lugo 2008

Os hábitats de Interese Comunitario en Galicia. Fichas descritivas

Primeira edición: 2008

Autores: Pablo Ramil Rego; Manuel Antonio Rodríguez Guitián; Javier Ferreiro da Costa; Marco Rubinos Román; Luis Gómez-Orellana Rodríguez; Belén de Nóvoa Fernández; Boris Alejandro Hinojo Sánchez; Susana Martínez Sánchez; Carmen Cillero Castro; Ramón Alberto Díaz Varela; Patricia María Rodríguez González; Castor Muñoz Sobrino

A efectos bibliográficos a obra debe citarse:

Ramil Rego, P.; Rodríguez Guitián, M.A.; Ferreiro da Costa, J.; Rubinos Román, M.; Gómez-Orellana, L.; de Nóvoa Fernández, B.; Hinojo Sánchez, B.A.; Martínez Sánchez, S.; Cillero Castro, C.; Díaz Varela, R.A.; Rodríguez González, P.M. & Muñoz Sobrino, C. (2008). Os Hábitats de Interese Comunitario en Galicia. Fichas descritivas. Monografías do Ibader. Universidade de Santiago de Compostela. Lugo

Deseño e Maquetación: GI-1934 TTB - IBADER

Fotografía: Arquivo fotográfico GI-1934 TTB - IBADER

Ilustracións: GI-1934 TTB - IBADER

ISSN edición impresa: 1888-5810

ISSN edición dixital: 1988-8341

<http://www.ibader.org>

Depósito Legal: C 173-2008

Edita: IBADER. Instituto de de Biodiversidade Agraria e Desenvolvemento Rural. Universidade de Santiago de Compostela, Campus Universitario s/n. E-27002 Lugo, Galicia.

<http://www.ibader.org>

Copyright: Instituto de Biodiversidade Agraria e Desenvolvemento Rural (IBADER).

Colabora:

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE MEDIO AMBIENTE
E DESENVOLVEMENTO SOSTIBLE

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL

DIPUTACIÓN PROVINCIAL DE LUGO
I N L U D E S

IBADER
Instituto de Biodiversidade
Agraria e Desenvolvemento Rural

2 Dunas marítimas e continentais

2150* Dunas fixas descalcificadas atlánticas (*Calluno-Ulicetea*)

Correspondencias

Paleartic	16.24.
Ramsar	---
IHG	---

Denominación oficial

Inglés	Atlantic decalcified fixed dunes (<i>Calluno-Ulicetea</i>).
Castelán	Dunas fijas descalcificadas atlánticas (<i>Calluno-Ulicetea</i>)

Denominación vulgar

Galego	Toxeiras
Castelán	Non se coñece unha denominación específica para este tipo de hábitat.

Descrición científica

Descrición do Manual de Interpretación dos Hábitats da UE

Dunas descalcificadas de Francia, Bélxica e Inglaterra, colonizadas por queirogais das alianzas *Calluno-Genistion* ou *Ulicion minoris*, e na Península Ibérica de *Ericion umbellatae*.

Características diagnósticas do hábitat

Características estacionais.

Partes posteriores de sistemas dunares ("dunas amarronadas" ou "pardas") e sistemas de dunas remontantes nas que se produciu unha forte descarbonatación debido ao lavado pluvial e o efecto acidificante da materia orgánica.

Fisionomía e estrutura.

Matogueiras máis ou menos densas dominadas por arbustos helio-xerófilos, como *Calluna vulgaris*, *Ulex europaeus*, *Erica cinerea*, etc.

Variabilidade.

Existe certa variación florística neste tipo de hábitat ao longo do litoral galego, xa que se observa un progresivo incremento de especies de cistáceas en sentido E-W, aparecendo ou facéndose máis frecuentes taxóns como *Cistus psilosepalus* ou *Cistus salvifolius*. Ademais, nalgúns áreas da provincia de A Coruña intégranse a camariña (*Corema album*) ou o endemismo galaico-portugués *Centaurea corcubionensis*. Pola contra, cara ao N da Ría do Ferrol, *Erica ciliaris* aparece con certa frecuencia neste tipo de matogueiras.

Especies indicadoras segundo Manual de Interpretación dos Hábitats da UE

Plantas:

Calluna vulgaris, *Carex arenaria*, *Carex trinervis*, *Erica ciliaris*, *Erica cinerea*, *Erica scoparia*, *Festuca vasconensis*, *Pseudoarrhenatherum longifolium*, *Ulex australis*.

Especies indicadoras para Galicia

Plantas:

Calluna vulgaris, *Carex arenaria*, *Carex trinervis*, *Centaurea corcubionensis*, *Cistus salvifolius*, *Corema album*, *Erica ciliaris*, *Erica cinerea*, *Pseudoarrhenatherum longifolium*, *Silene maritima*, *Ulex europaeus*.

Especies da Directiva 92/43/CEE que poden atoparse no hábitat

Non se coñecen

Correspondencia fitosociolóxica

CLASE CALLUNO-ULICETEA

Orde Ulicetalia minoris

Alianza *Dactylido maritimae-Ulicion maritimi*

As. *Cisto salviifolii-Ulicetum humilis*

Hábitats asociados ou en contacto

Este tipo de hábitat establece contacto, polo xeral, con dunas grises (2130*) e queirogais secos europeos (4030). Máis raramente faino con depresións intradunares húmidas (2190), afloramentos rochosos silíceos (8220) e formacións de megaforbios eutrofos (6430).

2 Dunas marítimas e continentais

2150* Dunas fixas descalcificadas atlánticas (*Calluno-Ulicetea*)

Distribución xeográfica

Distribución na Unión Europea

Distribución na Unión Europea

Trátase dun tipo de hábitat exclusivo das costas atlánticas europeas.

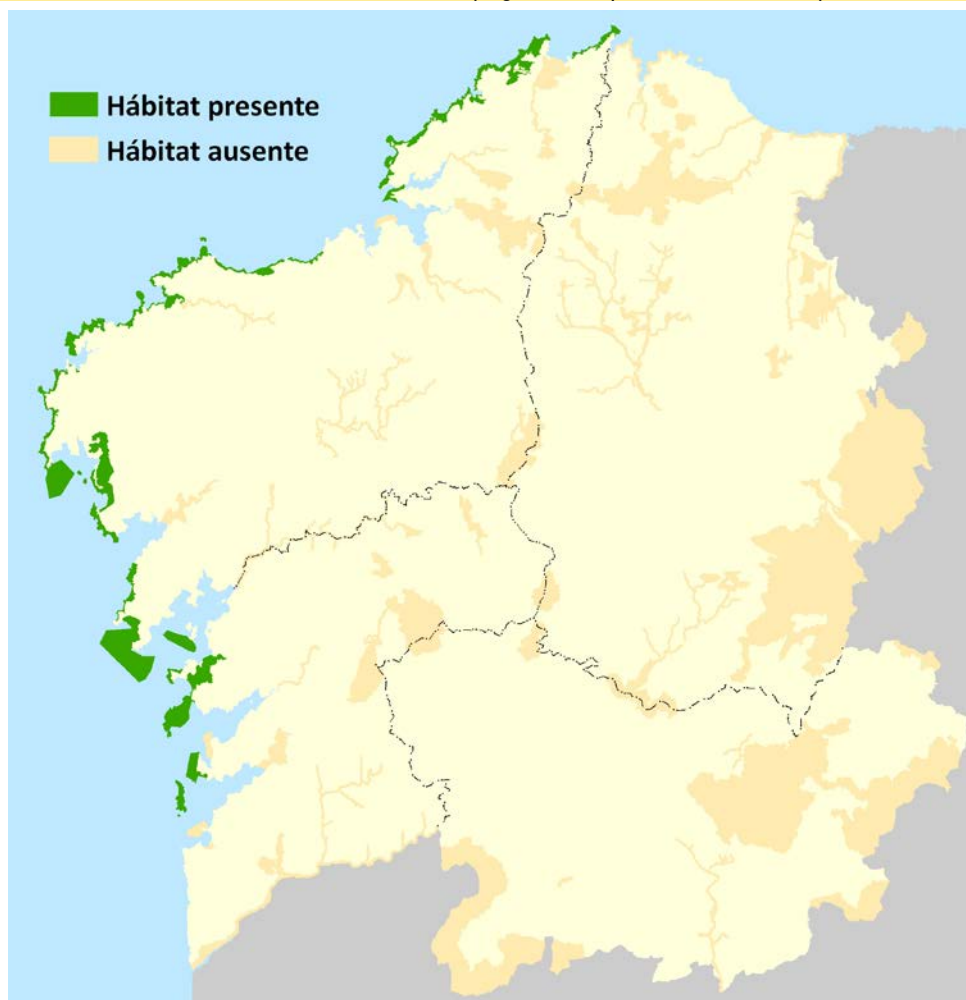
Distribución en Galicia

Presente ao longo de toda a costa, con especial representación na provincia de A Coruña (Costa Ártabra e Costa dá Morte).

Distribución na Rede Natura 2000 de Galicia

Hábitat representado en diversos espazos litorais.

Distribución dentro da Rede Natura 2000 de Galicia (Lugares de Importancia Comunitaria)

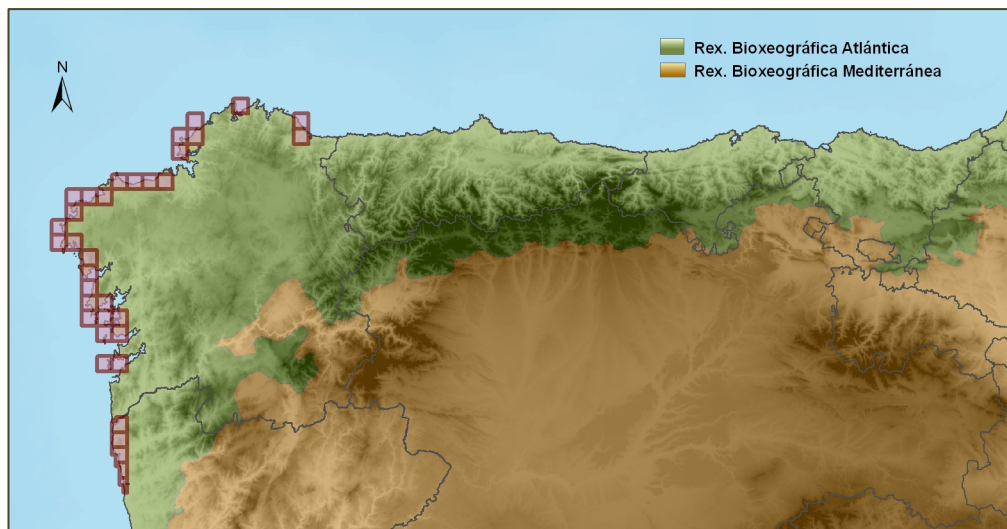

2 Dunas marítimas e continentais

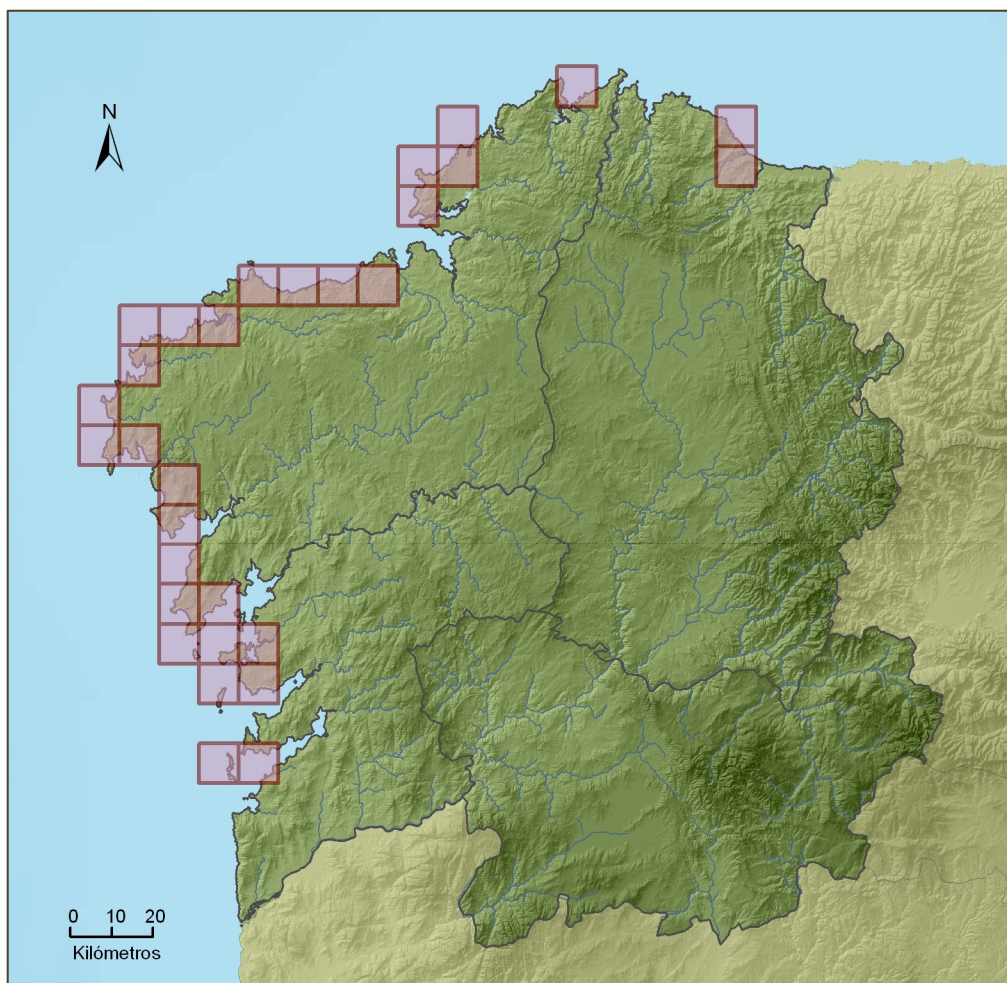
2150* Dunas fixas descalcificadas atlánticas (*Calluno-Ulicetea*)

Área de presenza

Área de presenza no Norte Peninsular por cuadrículas UTM de 100 Km². Distribución a partir da EEA.

Área de presenza en Galicia por cuadrículas UTM de 100 Km². Datos actualizados 2008.

2 Dunas marítimas e continentais

2150* Dunas fixas descalcificadas atlánticas (*Calluno-Ulicetea*)

Presenza nos Lugares de Importancia Comunitaria (LIC)

Cod.	Denominación	Prov.	Cod.	Denominación	Prov.
ES1110001	Ortigueira-Mera	C	ES1120015	Serra do Xistral	Lu
ES1110002	Costa Ártabra	C ●	ES1120016	Río Cabe	Lu
ES1110003	Fragas do Eume	C	ES1120017	Costa da Mariña Occidental	Lu
ES1110004	Encoro Abegondo Cecebre	C	ES1130001	Baixa Limia	Ou
ES1110005	Costa da Morte	C ●	ES1130002	Macizo Central	Ou
ES1110006	Complexo Corrubedo	C ●	ES1130003	Bidueiral de Montederramo	Ou
ES1110007	Betanzos-Mandeo	C	ES1130004	Pena Veidosa	Ou
ES1110008	Carnota-Monte Pindo	C ●	ES1130005	Río Támega	Ou
ES1110009	Costa de Dexo	C	ES1130006	Veiga de Ponteliñares	Ou
ES1110010	Estaca de Bares	C ●	ES1130007	Pena Trevinca	Ou
ES1110011	Esteiro do Tambre	C	ES1130008	Pena Maseira	Ou
ES1110012	Monte e Lagoa de Louro	C ●	ES1130009	Serra da Enciña da Lastra	Ou
ES1110013	Xubia-Castro	C	ES0000001	Illas Cíes	Po ●
ES1110014	Serra do Careón	C	ES1140001	Sistema fluvial Ulla-Deza	Po
ES1110015	Río Anllóns	C	ES1140002	Río Lérez	Po
ES1110016	Río Tambre	C	ES1140003	A Ramallosa	Po
ES1120001	Os Ancares-O Courel	Lu	ES1140004	Complexo Ons-O Grove	Po ●
ES1120002	Río Eo	Lu	ES1140005	Monte Aloia	Po
ES1120003	Parga-Ladra-Támoga	Lu	ES1140006	Río Tea	Po
ES1120004	A Marronda	Lu	ES1140007	Baixo Miño	Po
ES1120005	As Catedrais	Lu	ES1140008	Brañas de Xestoso	Po
ES1120006	Carballido	Lu	ES1140009	Cabo Udra	Po
ES1120007	Cruzal-Agüeira	Lu	ES1140010	Costa da Vela	Po ●
ES1120008	Monte Faro	Lu	ES1140011	Gándaras de Budiño	Po
ES1120009	Monte Maior	Lu	ES1140012	Illas Estelas	Po
ES1120010	Negueira	Lu	ES1140013	Serra do Candán	Po
ES1120011	Ría de Foz-Masma	Lu	ES1140014	Serra do Cando	Po
ES1120012	Río Landro	Lu	ES1140015	Sobreirais do Arnego	Po
ES1120013	Río Ouro	Lu	ES1140016	Enseada de San Simón	Po
ES1120014	Canón do Sil	Lu			

Presenza en Zonas de Especial Protección para as Aves (ZEPA)

Cod.	Denominación	Prov.	Cod.	Denominación	Prov.
ES0000086	Ría de Ortigueira e Ladrado	C	ES1130009	Serra de Enciña da Lastra	Ou
ES0000176	Costa da Morte (Norte)	C ●	ES0000376	Baixa Limia-Serra do Xurés	Ou
ES0000258	Costa de Ferrolterra-Valdoviño	C ●	ES0000437	Pena Trevinca	Ou
ES0000313	Complexo Litoral Corrubedo	C ●	ES0000001	Illas Cíes	Po ●
ES0000085	Ribadeo	Lu	ES0000087	Complexo Umia-O Grove	Po ●
ES0000373	Ría de Foz	Lu	ES0000254	Illa de Ons	Po ●
ES0000372	Costa da Mariña Occidental	Lu	ES0000375	Esteiro do Miño	Po
ES0000374	Ancares	Lu			

2 Dunas marítimas e continentais

2150* Dunas fixas descalcificadas atlánticas (*Calluno-Ulicetea*)

Aspecto das representacións do hábitat en Galicia

Dunas "pardas", cubertas por matogueiras características do hábitat "2150* Dunas fixas descalcificadas atlánticas (*Calluno-Ulicetea*)" na parte N da Enseada do Trece (Camariñas).

Vista cara ao E dende Cabo Prior (Ferrol). En primeiro termo apréciase a morfoloxía ondulada dun antigo sistema de dunas actualmente colonizado por matogueiras representativas do hábitat "2150* Dunas fixas descalcificadas atlánticas (*Calluno-Ulicetea*)". Este tipo de hábitat tamén está presente na parte posterior das praias de Sta. Comba e Ponzos, visibles parcialmente no cuadrante superior dereito da imaxe.

2 Dunas marítimas e continentais

2150* Dunas fixas descalcificadas atlánticas (*Calluno-Ulicetea*)

Aproveitamentos

Aproveitamentos tradicionais do hábitat

Nalgunhas áreas, este tipo de hábitat foi utilizado como fonte de "estrume" destinado á obtención de abono orgánico empregado nos cultivos agrícolas.

Estado de conservación

Indicadores do estado de conservación do hábitat

O grao de cobertura da vexetación e a súa composición florística son fieis indicadores do estado de conservación do hábitat.

Factores que dificultan ou impiden o estado de conservación favorable

Os incendios forestais afectan con certa frecuencia a este tipo de hábitat. A construción non controlada de vivendas tamén afectou negativamente a este hábitat. En diversos lugares realizáronse repoboacións forestais con piñeiros (principalmente *Pinus pinaster*) que tiveron un éxito desigual.

Factores que contribúen ao estado de conservación favorable do hábitat

O abandono dos labores agrícolas tradicionais e o control dos incendios forestais permiten a recuperación de moitas das representacións galegas deste tipo de hábitat.

Bibliografía

Bellot (1968), Álvarez Díaz (1972), Izco et al. (1988, 1989, 1992, 1993, 2000), Guitián (1989), Soñora (1989), Guitián et al. (1989), Guitián & Guitián (1990), Izco (1992), Sánchez Fernández (1991, 1995), Izco & Sánchez (1996), Míguez Rodríguez et al. (1996), Sanmartín Bienzobás & Lago Canzobre (1998), Izco et al. (2006) e datos propios.

